

ԱՌԵՏԱԲԵՐ

ՇԱԲԱԹ ԱՌԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն երեքշաբթի: Տարեկան գինն է 1 1/2, վեց ամսուանը 3/4 մէծիտիյէ, կանխիկ, և հասար 30 փութ: Խմբագրութեան և բաժանորդագրութեան վերաբերեալ նամակներ ուղղուելու են առ Մր. Կրիմ, Կ. պոլիս, Ամերիկացի խան:

ՀԱՏՈՐ 35.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31. 1882

Թիի 44

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ներուան: — Աւետարանին դէմ գործող զօրութիւնը: — Աւետարանական Դաշնակցութիւն: — Բէկրոյ կամ քարիւղ: — Փան զգալին յոգնեցունել ազգայոց ուղղը: — Մանագոյթ: — Մտաց կրթութիւն և բարոյական դաստիարակութիւն: — Քաղաքական լուրեր: — Ստակի գիները:

ՆԵՐՈՒՄՆ

ՇԱՏ դիւրին է մարդու ունենալ այնչափ ճարտարխօսութիւն, մինչև գեղեցիկ գովեստներ խօսիլ ներողամտութեան վրայ. բայց միթէ դիւրին է ունենալ նաեւ այնչափ առաքինութիւն, մինչև իւր հակառակորդին ոչ միայն ներել, այլ և բարեք ընել: Անդհիւսի եպիսկոպոս մը այս Բրիտանիական առաքինութեան գեղեցիկ օրինակը տուաւ, երբ անոր կղերէն ոմն որ լրագրաց միջոցաւ նախատած էր զնա՝ շնորհք մը խնդրեց անկէ: Եպիսկոպոսն իսկոյն շնորհեց անոր խնդիրը: Հակառակորդը զարմանօք ըսաւ եպիսկոպոսին, «Տէր, ստուգիւ ցաւ է ինձ որ այնպէս թշնամաբար վարուեցայ ձեզի դէմ, ուստի ներումն կը խնդրեմ ձեռնէ:» Եպիսկոպոսը սիրով և քաղցրութեամբ ներեց իւր հակառակորդին որ հարցուց անոր. «Բայց ի՞նչպէս երես չդարձուցիք ինձ, տէր. ես կը սպասէի թէ պիտի մերժէիք զիս:» «Ի՞նչ,» ըսաւ եպիսկոպոսը ծանրութեամբ, «չէք գիտեր որ ես Բրիտանիայ կը դաւանեմ զիս:»

Ունի մեր ընթերցողը թշնամի: Թող ջանայ հալեցունել իւր թշնամութիւնը մարդասիրութեան հալոցին մէջ:

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ԴԷՄ ԳՈՐԾՈՂ ԶՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

2.

Մեր առաջին յօդուածին մէջ այս նիւթոյ վրայ յիշեցինք աղբիւրներէն մին յորոց կը բղխեն Աւետարանին դէմ գործող զօրութիւնը, այսինքն՝ մարդու ապականեալ բնութիւնը: Այս անգամ պիտի խօսինք ուրիշ աղբիւր մը վրայ որմէ յառաջ կու գան Աւետարանին յառաջացման սաստկութեամբ ընդդիմացող զօրութիւնը:

2. Աշխարհք եւ զօրութիւնները եւ յարաբերութիւնն զոմէ:

Այս զօրութիւնը ևս արդարեւ կը բղխեն միևնոյն աղբիւրէ որմէ կը բղխեն մեր նախընթաց յօդուածին մէջ յիշուածներն, այսինքն՝ մարդու ապականեալ բնութեան. բայց որովհետեւ կ'երեւան նոր ձևով և կը գործեն տարբեր օրինակաւ, պարտինք ուրոյն նկատել զանոնք:

Մարդիկ չեն առանձին առանձին և իրարմէ բոլորովն անկախ անձինք աշ-

խարհիս վրայ: Կը զբաղին այլևայլ գործերու և կը գործեն ուրիշներու հետ խառն, կը կազմեն այլևայլ յարաբերութիւններ և կը հաստատեն տարբեր տարբեր ընկերական խումբեր: Դարձեալ, այս այլևայլ զբաղմունք, յարաբերութիւնը և ընկերական խումբը կը ստանան սովորութիւններ, կ'ընդունին սկզբունք և կանոն, կը գնեն իրենց օրէնք և կը ստանան մասնաւոր յատկութիւններ, այնպէս որ կրնանք ըսել թէ իւրաքանչիւր խումբ մարդկան առանձին աշխարհք է: Այսպէս կը տեսնենք ընկերական աշխարհք, առևտրական աշխարհք, քաղաքական աշխարհք, այլովն հանդերձ:

Ասոնց իւրաքանչիւրն, իբրեւ ուրոյն խումբ, ունի մասնաւոր սկզբունք, կանոններ, կարծիք և ոգի, և իւրաքանչիւր մեծ զօրութեամբ կ'ազդէ ընդհանուր մարդկային ազդին վրայ: Ի՞նչ մեծ զօրութեամբ կ'ազդէ ընկերական աշխարհք իւրաքանչիւր մարդու մտաց և սրտին: Շատ դժուարին է մարդու զլանալ ինչ որ ընկերութիւնը կը պահանջէ, կամ կատարել ինչ որ ընկերութիւնը կ'արգելու: Աւետարանական աշխարհք դրեթէ ամենակարող է իւր սահմանին մէջ, քանզի անոր անդամներէն սակաւք կը համարձակին մերժել ինչ որ նա կ'ընդունի, կամ պարտաւել ինչ որ նա գովելի կը համարի:

Որովհետեւ կենաց այս այլևայլ վիճակները կը տիրեն իրենց անդամներուն մտաց, և հզոր ազդեցութիւն ունին անոնց վարուց վրայ, տեսնենք ուրեմն թէ անոնց ազդեցութիւնը նպատաւոր է Աւետարանին գործին թէ հակառակ:

Առաջին աշխարհք նպատաւոր է Աւետարանին, անոր ազդեցութիւնը իւր անդամներուն վրայ համաձայն կամ գործակից է Աւետարանին ազդեցութեան: Չիք տարակոյս թէ առևտրական աշխարհք գործերուն մեծ մասն օրինաւոր է, և անոր անդամներէն շատեր համեստ են իրենց բաղձանաց մէջ և ուղիղ իրենց գործերուն մէջ: Բայց և այնպէս, առևտրական աշխարհք, եթէ իբրեւ ամբողջ կամ հաւաքական մարմին նկատենք զնա, պիտի տեսնուի թէ ինչ չափազանց յարգ կը մատուցանէ աշխարհիս ժամանակաւոր իրաց, և որչափ անարգ կը համարի յաւիտենական կենաց վերաբերեալ բաներ: Եթէ նկատենք թէ ինչպէս ոսկւոյ անյագ տնջը կը տանի զմարդիկ յաճախ մատնել ճամար-

տութիւնը և արդարութիւնը, կրնանք հասկնալ իսկոյն թէ առևտրական աշխարհքի ազդեցութիւնն արդարեւ հակառակ է Աւետարանին ազդեցութեան: Աւետարանական աշխարհքի փոյթը իւր ժամանակաւոր շահուն համար այնպէս անչափ է, որ ժամանակ չի տար իւր անդամներուն հոգ տանել իրենց յաւիտենական շահերուն: Անոր անչափ ծարաւը շահելու կը մղէ իւր անդամներն առ ոչինչ համարել Աւետարանին սկզբունքը, և ընդունել այնպիսի վարդապետութիւններ որ թոյլ կու տան առևտրական մարդոց ամէն միջոց գործածել իրենց նպատակին հասնելու: Աւետարանական մարդոց մէջ նախանձը և միջումը կը փորձէ զանոնք բռնաբարել այլոց իրաւունքը և օգուտ քաղել ուրիշներուն ձախողութենէն: Ասկէ կը հետևի որեւէ թէ առևտրական աշխարհք կը գործէ Աւետարանին դէմ, և թէ անոր սկզբունքը և սովորութիւններն հակառակ են Աւետարանին վարդապետութեան:

Դարձունքներ մեր ուշադրութիւնը քիչ մ'ալ չպիտի աշխարհի, և տեսնենք թէ գէթ անոր ազդեցութիւնը նպատաւոր է Աւետարանին: Մարդիկ ստեղծուեցան ընկերական կենաց համար, և մեծ օգուտ կը քաղեն անկէ: Նա մասնաւոր ընկերական կենաց զուարճութիւններէն շատերը մարդու են և ազնուական, և ընկերական կենաց ամէն աստիճանին մէջ կը գտնուին ոչ սակաւք որ ունին Բրիտանիական սուրբ ոգի, և իրենց կենցաղավարութեան մէջ կը ցուցնեն Բրիտանիական առաքինութիւններ: Ի վերայ այս ամենայնի կրնանք ըսել թէ, եթէ ընկերական կենցաղը նկատենք իբրեւ ամբողջ, անոր ընդհանուր ազդեցութիւնը նպատաւոր չէ խոնարհութեան, համեստութեան և անձնուրացութեան զորս Յիսուս կը պահանջէ իւր աշակերտներէն: Ընկերական կենցաղը ընդհանրապէս նշանաւոր է սա կողմանէ, որ դիւրամէտ է զեղխութեան, ունայնութեան և ցոփութեան: Մարդիկ ընդհանրապէս դուրսի կը համարեն շատ բան զոր Աւետարանը կը դատապարտէ, և կ'արհամարհեն շատ բան զոր Աւետարանը կը յարգէ: Մարդիկ մեծ հաճութիւն կը զգան այնպիսի զուարճութիւններէ որոց դէմ խառն կը վարուի Բրիտանիականութիւնը, և մեծ անհոգութիւն կը ցուցնեն շատ պարտականութեան զորս Աւետարան-

նը կը պատուիրէ պահել զգուշութեամբ:

Նաեւ քաղաքական աշխարհքն աւելի նպատաւոր Աւետարանին քան առևտրականը և ընկերականը: Տէրութիւնը կամ ազգը կառավարուելու է, ուստի հարկաւոր է քաղաքական կարգ և յօրինուածութիւն: Պէտք է որ ոմանք խօսին երկրին վարչութեան վերաբերեալ այլևայլ խնդրոց վրայ և որոշեն զանոնք, նաեւ ջանան ի գործ դնել տալ այն որոշումները որ կարեւոր կը կը թուին երկրին համար: Նոյն իսկ Աւետարանը կը հրամայէ մարդոց կատարել իրենց պարտքն առ ազգն և առ երկիրն, ուստի և ասոնց նկատմամբ հակառակութիւն չկայ Աւետարանին և քաղաքական աշխարհքի մէջ: Սակայն, եթէ նկատենք քաղաքական աշխարհքն այնպէս ինչպէս այժմ է, եթէ միտ դնենք դուռն կուսակցութեանց, այս կուսակցութեանց անխնայ յարձակումներուն իրարու դէմ, առաջին ազդեցութիւնն ստանալու համար գործածուած անիրաւ միջոցներու, և անձնասիրական նպատակներուն որոց հասնել կը խնդրուի շատ անգամ, եթէ միտ դնենք, կ'ըսեմ, այս ամենուն, յայտնի կը տեսնենք թէ քաղաքական աշխարհք ընդհանրապէս հակառակ կը գործէ Աւետարանին պահանջմանց:

Հարկ է ընդունել թէ աշխարհքն ողին Աւետարանի ողին չէ. կանոնք ըստ որոց կը վարուի աշխարհքն համաձայն սկզբունց Աւետարանին, և նպատակը յոր կը դիմէ աշխարհքն այն նպատակը չէ զոր կը ցուցնէ մեզ Աւետարանը: Այս պատճառաւ Աստուծոյ խօսքը կ'ըսէ յայտնապէս «Աշխարհիս սէրը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է» և թէ «Ով որ կ'ուզէ աշխարհիս բարեկամ ըլլալ, ինքզինք Աստուծոյ թշնամի կ'ընէ»: Աստուծոյ գիտէ թէ աշխարհիս թագաւորութիւններն, անոնց սկզբունքը, կտրծիքը, զուարճութիւնները, գործերը հակառակ են Աստուծոյ թագաւորութեան, ուստի կը պատուիրէ, «Մի սիրէք աշխարհս. եթէ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր ներսի զին Հօրը սէրը չկայ»: Եւ այս զարմանալի չէ, վասն զի աշխարհքն ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ ժողով մարդկան որոց սիրտերն ապականեալ են պէսպէս ցանկութիւններով, և չարին զօրութեամբ հաստատուած: Ընկերական աշխարհքի սովորութիւնները, առևտրական աշխարհքի սկզբունքը, և քաղաքական

աշխարհի գործերը չատ անգամ ոչ այլ ինչ են եթէ ոչ չար սերմանք որ բուսած և աճած են ամէն մարդ-դու սրտին մէջ, և ամէն մարդ կ'ըն-դունի զանոնք իրեն հասարակաց կարծիք, սկզբունք և սովորութիւն: Երբ անհատը կը միանան իրեն ընկե-րութիւն, այն կարծիք, սկզբունք և սովորութիւնք ևս աւելի կը զօրանան: Ուստի Աւետարանը կը գտնէ իւրա-քանչիւր մարդ ոչ ուրոյն առանձին, այլ միացեալ այլոց հետ, որ միարան կը ջանան հակառակել Աւետարանին յաւաքադրութեան, և որոց միացեալ զօրութիւնը գրեթէ անյաղթելի է:

Երբ Աւետարանը կը յորդորէ զմար-դիկ հոգ տանել իրենց յաւիտենական շահուն, աշխարհը կը բռնադատէ զա-նոնք հոգ տանել իրենց ժամանակա-ւոր շահերուն: Երբ Աւետարանը կ'ար-թնցունէ զմարդիկ խորհել իրենց ա-պագայ վիճակին վրայ, աշխարհ կը ստիպէ զանոնք վայելել այս կենաց զուարճութիւնները: Երբ Աւետարանը կը քարոզէ ճշմարտութիւն և արդա-րութիւն, աշխարհ կը ծաղրէ այս քարոզութիւնն իրեն մոլեկան: Երբ Աւետարանը կը յայտնէ ամբարշտաց և չարագործաց պաշուած սոսկալի պատուհասը, աշխարհ կը մերժէ այսպիսի խօսքեր իրեն ընդունայն: Այո, աշխարհիս մէջ այլևայլ վիճակի մարդիկ սաստկութեամբ դէմ կը դնեն Աւետարանին յաւաքադրութեան, և կը ջանան ջնջել անոր ազ-դեցութիւնը մարդոց մտքէն:

ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ԵՍԹԵՆԱԿ ՄԸ ՄԻԱԲԱՆ ԱՂՈՅԵԼՈՒ ՀՐԱՒԵՐ

1883, յունուար 7-14, կամ ըստ Յունաց 1882 զեկ. 27-1883, յունուար 3:

Սիրելի եղբարք ի Քրիստոս .
Այս երեսուն և վեցերորդ անգամ է որ կը հրաւիրենք մեր Քրիստոնեայ եղ-բայրները որ բոլոր երկրիս վրայ են՝ 1883 տարուոյ առաջին եօթնեակը միանալ ընդ մեզ աղօթել այնպիսի շնորհաց և սրբա-գեւոյց համար որոց կարօտ են Քրիստո-նէական եկեղեցին և համօրէն աշխարհ: Սիրով կը յորդորենք զձեզ յիշել թէ զօրեղ և ազգու են աղօթք՝ ինչպէս հաս-տատ կը վրայեն Սուրբ գիրք, և թէ ունինք երկու աստուածային բարեխօս որոց կրնանք վստահիլ, այն է՝ զՄեծ քահանայապետ մեր՝ յերկինս, և զՄի-թարիշն Հոգին սուրբ ի հոգիս որդւոց Աստուծոյ՝ յերկրի:

Եթէ « արգարին ջերմեանդ աղօթքը չտո աղբուրութիւն ունի » (Յով. Ե. 16), և եթէ երկուց ոմանց միաբան խըն-դրուածն ըստ կամայն Աստուծոյ պիտի ընդունուի մեր երկնաւոր Հօրմէն, ապա որչափ ևս առաւել պիտի ընդունուին խնդրուածք զորս կը մատուցանեն բարք բիրուց հաւատացելոց ընդ ամենայն աշ-խարհ վասն առատ հեղման Հոգւոյն սրբոյ յառաջիկայ տարւոյ Քրիստոսի և կեղեցւոյն վրայ և Աւետարանին քարո-զութեան վրայ ընդ ամենայն ազգս:

« Ուստի ալ համարձակութիւնով մօ-տենանք շնորհաց աթոռին տոջը, որ ողորմութիւն ընդունինք ու շնորհք գլու-նենք պէտք եղած ատենը մեզի օգնելու » (Եբր. Դ. 16):

Հետեւեալ նիւթերը կ'առաջարկուին քարոզի և աղօթից համար:

ԿԻՐ. 7 յունուար. — Բարդ. « Մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ Աս-տուծոյ և մարդոց մէջ, Քրիստոս Յի-սուս մարդը, որ իր անձը ամենուն տեղ յերկնք տուաւ » (Ս. Տիմ. Բ. 3, 6):

ԲՇ. 8 յունուար. — Փառաբանութիւն և քահանայութիւն Աստուծոյ երկայնամիտ սիրոյն և հաւատարմութեան համար, անոր հա-նապազորդ ողորմութեան և բարութեան համար, Աւետարանին յառաջադրութեան, Հոգւոյն սրբոյ հեղման և ճշ-մարիտ Քրիստոնէութեան վերստին կեն-դանաւորուն համար, տէրութեանց մէջ խաղաղութեան պահուելուն համար, և բոլոր ժամանակաւոր բարեաց համար: Սաղմ. 2Գ. Ես. ԻԵ. Սաղմ. 2Է. Ս. Թեա. Ա. Սաղմ. 12. 3 համարէն:

ԳՇ. 9 յունուար. — Խնայողութիւն և խոստովանութիւն վասն անհատարմութեան մերոյ առ Քրիստոս, վասն երկպառա-կութեանց Աստուծոյ ժողովրդեան մէջ և պահպանութեան եղբայրական սիրոյ. վասն ամբարտաւանութեան, կամակորու-թեան և աշխարհայիրութեան. վասն ազգային մեղաց, մանաւանդ արքեպո-ղութեան և վաւախութեան, և վասն զի Տէրունական օրը սուրբ չափուի, անհաւատութիւն և անաստուածութիւն կը տարածուին, և անկարգութիւն և սճրագործութիւն կը զօրանան: Սաղմ. ԾԱ. և 2Է. Երեմ. ԺԴ. 7-10 և 20-23, Դուկ. ԺԵ. Ողբ. Գ. 22-41, Ովս. ԺԴ. Թակ. Դ. Բ Կոր. 2.:

ԴՇ. 10 յունուար. — Ազգի վասն ծնո-ղաց, որդւոց և ընտանեաց, և որպէս զի ամենեքին որ տղայոց կրթութեան և դատարարութեան պաշտօն ունին՝ ճանչ-նան քաջ և զգան Սուրբ գրոց ուսման անհուն կարեւորութիւնը, և այս (դաս-տարարութեան) մեծ գործին ամէն ճիւ-ղին մէջ Հոգւոյն սրբոյ ազդեցութեան զօրանալուն կարեւոր պէտքը. ամէն բա-րոյական առաքինութիւն յարգուի, մա-նաւանդ ուղղութիւն, և ընտանեկան կենաց մէջ զգաստութիւն և բարեպաշ-տութիւն, և Աստուած մանաւորապէս օրհնէ կիրակնօրեայ դպրոցները: Բ Թր. 2. 1-16, Սաղմ. 2ԷԵ. Ես. ԻԵ. 2. 1-18, Բ Թր. 1Դ. 12-16 և 24-29, Առակ. Ը. 3, Յով. ԺԴ. 12-17:

ԵՇ. 11 յունուար. — Ազգի վասն համայն եկեղեցւոյ. որպէս զի Հոգին սուրբ թափի առատօրէն, որ Քրիստոսի բոլոր պաշ-տօնեայք և անոնք որ կը պատրաստուին ի պաշտօնէութիւն ճանչնան և զգան քաջ իրենց պարտականութիւնները և պէտքը զոր ունին՝ Հոգւոյն սրբոյ հրահանգու-թեան և զօրութեան. անոնց վկայու-թիւնն աշխարհի առջև ըլլայ համարձա-կութեամբ և հաւատարմութեամբ. ա-ռաջ վարդապետութիւն և սրբի սրբու-թիւն տիրէ յեկեղեցիս և ամէն սխալ վարդապետութիւն և սնապաշտութիւն ըլլայ անզօր և անբաւական. բոլոր որ-դիք Աստուծոյ լցուին եռանդեամբ կո-րուսեալները ժողովը ջանալու. Աստուած անաստապէս օրհնէ միութիւն և եղբայ-րական սէր ծաղիկեցնելու ամէն ջանք, և միթնարե ամէն տեղ իւր հաւատաց-եալները որ ներշնչեան և տառապանաց մէջ են: Յովել. Բ. 23-31, Գործ. Բ. 32-41, Ես. ԾԵ. Ես. ԻԵ. Գ. 14-21, Ա Կորնթ. ԺԲ. 1-15, Յով. ԺԵ. 12-27, Փիլիպ. Բ. 1-16, Սաղմ. 72:

ՈԻՐ. 12 յունուար. — Ազգի վասն քե-րութեանց, այսինքն՝ թագաւորաց կամ Բ-խանաց, նախարարաց և գաղաւթուոյ, և որպէս զի անդթութեան և մարդ-թեան նպաստող օրէնք, թմբադեղոյ (աֆֆե) առաւտուրը և արքեպողութիւն վերնան. տէրունական օրը լաւ ևս պահ-ուի. խաղաղութիւն և համաձայնու-թիւն տիրեն մարդոց մէջ. բոլոր մար-

դիկ յօժարին հնազանդել իշխանութեանց. օրինազանցութեան ոգին նուաճի և պա-տեւազուրկը դադարին. մատենագրու-թեան, գիտութեան և գեղարուեստից մէջ անհուրի Աստուծոյ երկիւղին ազդե-ցութիւնը. մարդիկ դառնան ի մեղաց, ազատին անհաւատութենէ, և գան ճա-նաչել զՔրիստոս իրեն միակից իւրեանց. Աստուծոյ նախնի ժողովուրդը, Հրեայք, ազատին հարստահարութենէ զոր կը կրեն, և հալածեալ Քրիստոնեայք դռնեն հան-գիստ և ազատութիւն: Մատթ. Ե. 1-16, Առակ. ԻԱ. 1-13, Հռոմ. ԺԳ. Սաղմ. 2ԷԴԴ. Ս. Պետ. Ա. 13-25, Բ Տիմ. Բ. 1-21, Գործ. Ժ. 34-48, Հռոմ. ԺԴ. 1-19, Երեմ. Լ. Մարկ. Ժ. 28-43:

ԾԲ. 13 յունուար. — Ազգի վասն առա-քելութեանց. որպէս զի բոլոր միախնայող և ուրիշ աշխատողք Աւետարանի քարո-զութեան և Սուրբ գրոց տարածման գործին մէջ ի հայրենիս և օտար երկրի-ներ՝ լցուին Սուրբ Հոգւով և անոնց աշ-խատութիւնը պատկուի մեծ յաջողու-թեամբ. ի ծնէ Քրիստոնեայք մնան հաս-տատուն ի հաւատոս, և ըլլան եռանդուն և ժիր տանել զմարդիկ առ Փրկիչն. աւելի հաւատարիմ մշակաց բազմութիւն կոչուի յայգի Տեառն. հեթանոսք և այլք շահուին ի Քրիստոս, և Հրեայք հաւա-նին ընդունել զնա իւր իւրեանց ի վա-ղոց ակնկալեալ Մեսիայն: Աղթթ սր-պէս զի Աստուծոյ օրհնութիւնը և Հոգ-ւոյն սրբոյ զօրութիւնը հանգչին առա-տապէս Քրիստոնէից ժողովոյն վրայ որ պիտի գումարուի բոլոր Քրիստոնեայ ազ-գերէ այն տարի ի Սպրքայի: Դուկ. ԻԴ. 36-53, Դուկ. Ժ. 1-16, Յով. ԺԲ. 1-15, Գործ. ԺԱ. 1-21, Սաղմ. 2Ժ. և 2Է, Հռոմ. ԺԱ. Եզեկ. ԼԷ. 21-28, Ես. ԾԲ. 7-13:

ԿԻՐ. 14 յունուար. — Բարդ. « Սպա-սնեք այն երջանիկ յուսոյն, և մեծ Աս-տուծոյ և մեր Փրկչին Յիսուսի Քրիս-տոսի փառաց յայտնուելուն » (Տիմ. Բ. 13):

ԲԵՆԴՈՒԼ ԿԱՍ ԲԱՐԻԻՂ

(Հետեւեալ յօդուածն Ամերիկայի բէդ-րոյի կամ քարիւղայ վրայ որ նաեւ կազ կը կոչուի, առնուած է Լընտըն թայմզ լրագրէն)

« Անցեալ տարի հունձըը նուազ էր Միացեալ Նահանգաց մէջ, և դուրս զրկուած արմտիքն աւելի քան մէկ հին-գերորդ պակաս եղաւ քան նախընթաց տարւոյն մէջ զրկուածը: Բայց մեր Ամե-րիկայի թղթակիցը կը յիշէ ուրիշ նիւթ մը որ չատ աւելի առատ եղաւ անցեալ տարի քան յառաջ, այն է քարիւղը, որ-մէ դուրս զրկուեցաւ իւր տաղը միլիոն Անգլիական ոսկւոյ արժողութեամբ, այսինքն իւր երկու և կէս միլիոն ոսկւոյ աւելի քան նախընթաց տարին: Մեր թղթակիցն առտի առիթ առնելով հետա-քրքրական տեղեկութիւն կուտայ քա-րիւղայ հրերուն վրայ որ կը գտնուին Բենսիլվանիա Նահանգին մէջ: Յարմէ հետէ բացուեցաւ առաջին հորը, այն է 1859 էն հետէ, 1500 միլիոն թաւէրի դուրս մը աւելցած է Միացեալ Նահան-գաց հարստութեան վրայ այս իւրաց վա-ճառականութենէն: Ահազին ստակ դի-ղանք եղան ասիէ Ամերիկա: Վեց ամ-սոյ մէջ քաղաքներ կանգնուեցան շատ մըն փողոցներով և կարգ կարգ պա-լատներով:

Գրեթէ անխուր կը թուի որ Միացեալ Նահանգներն, այնչափ հարստութեան միջոցներուն վրայ, ունենային նաեւ այս միջոցը գտնելու բախտը իրենց ընդար-ձակ սահմաններուն մէկ անկիւնը: Կան շատ աղբատ երկրներ որ 500 միլիոն Անգլիական ոսկւոյ ժառանգութեամբ

հարուստ կ'ըլլային: Բայց այս շահը Միացեալ Նահանգաց համար է իրեն ևս կոտի որով աղախին մը իւր շահած ստակը կը թողու դիւրահալ մը որ անհուն հա-րստութեան ազդեցներ ընական ժառան-գութիւն են ժողովրդեան մը որուն պարգեւաւոր է Ամերիկայի պէս երկիր մը: Կը տեսնես որ տեղ մը ոսկւոյ և արծաթի առատ հանքեր երեւան կ'ըլլեն, ինչպէս ի Գալիֆոռնիա և ի Նեւադա, ուրիշ տեղ հողէն իւրի հեղեղներ կը վա-զեն, ինչպէս յարեւմտեան Բենսիլվանիա: Երբ այս ինչ յաջողութեան աղբիւր մը կը ցամաքի Միացեալ Նահանգաց մէջ, ուրիշ տեսակ աղբիւր մը ուրիշ տեղ կը սկսի բլլալ:

Արդ, քարիւղի հոսանքը դեռ կը շարունակէ: Երբ տեղ մը աղբիւր մը կը ցամաքի, և չընտան հողը մշակութեան համար միայն կը գործածուի, կամ անա-պատ կը դառնայ, անդին ուրիշ տեղ մը քարիւղի ուրիշ շտեմարան մը կը ստատ իւր մէջ գտնուած հարստութիւնը դուրս տալու համար ծակի մը բացուելուն: Ծառ հաւանական է թէ, եթէ Բենսիլվանիայն բոլոր Նահանգին մէջ չուզէ դիւրութեամբ դուրս տալ իւրը, անտան միջոցներ պիտի գտնուին կարծր ժայռերու մէջ մնացած իւրն առնելու համար բուն քա-րերն անգամ լուծելու: Նաեւ եթէ ա-րեւմտեան Բենսիլվանիա դադարեցունէ իւր տաղը, ուրիշ Նահանգներու մէջ կան շտեմարաններ որ դեռ բացուած անգամ չեն: Քարիւղը մինչեւ ցարդ այն-պէս առատ ելած է որ, թէպէտ ամբա-ռութեամբ կը զրկուի դուրս, երկրին մէջ մնացածը շատ է: Նիւ Եորքէ մինչեւ Գալիֆոռնիա կան քարիւղայ մթերանոց-ներ: Ուստի եթէ քարիւղայ գինը բարձ-րանայ, իսկ և իսկ կը բացուին մթերա-նոցները:

Քարիւղ կայ նաեւ Յոնիական կղզիներ ըն եւ Սկովաիա: Արդարեւ ինչպէս երկ-րիս վրայ չկայ տեղ առանց ոսկեհանաց, նոյնպէս, և աւելի ևս, չկայ տեղ առանց քարիւղայ: Բայց, ինչպէս ոսկի, նոյնպէս այս իւրն հանելը կրնայ կործա-ծել ձեռնարկները:

Բնութեան արդի նիւթական պարզեալաց և ոչ մին այնչափ ընդհանուր օգտակա-րութիւն ունեցաւ ինչպէս այս իւրը: Հարուստը և յաջողեալն անգամ չմնաց անմասն առոր շնորհքէն: Ի Սպանիոյ մին-չեւ Ծառն, քաղաքացի և գիւղացի դու-ծաւորաց կենաց կ'ըլլէ լուսաւորեցաւ և եղաւ հեշտալի այս իւրոյ ձառագայթին: Արեւուն մանկէն ժամ մը ետքը պտտէ գիւղի մը մէջ, կը տեսնես ամէն տնակ լուսաւորեալ պայծառ կանթեղով որ կը վառի քարիւղ, մինչ ժամանակաւ մնայ ծայր մը հաղիւ կու տար արեւել ընդ աղօտ, և ամէն տեղ օրհնէք կը արուի Մ. Տրէք անուն Ամերիկացւոյն, որ հնա-րեց քարիւղը գտելու կերպը:

ԲԱՆ ԶԶՈՒՆ ՅՈՐԳԵՆՅՈՒՆԵԼ ՏԳՆՅՈՅ ՈՒՂՆԵՐ

ՏՀատ գործարան մը քան զչափն ի գործ վարել կ'արգելու գործարանին գոր-դացուը, վասն զի զօրութիւնը որ պիտի աճեցանէր զայն՝ կը սպառու ուրիշ գոր-ծով: Ինչպէս միասակար է մատաղ ձիւ-րու տալ արշաւել ձիւնթացի մէջ, նոյն-պէս միասակար է քան զչափն աշխատ-ցունել տղայք ի դպրոցի: Տղայոց իրարու հետ մրցելն յուսման երբեմն միաս տուած է ուղեղին կազմութեան, և այն միատը անցած է որդի ի հօրէ, դէթ առաջին սերնդեան կամ գաւկին: Դպրոցը միտքը քարդացունելու համար է միայն ոչ թէ վստակարեկ ընելու: Նաեւ քննութեան համար տղայք քան զչափն յոգնեցունել,

կը նմանի կրթութեան համար մանկիկը նոսրեցանել, մինչ զիս անոր ողին միտե-
րը բաւական զօրեղ չեն բռնելու զնա
ուղղորդ դրից մէջ, եւ կամ ստեպ ոտքի
վրայ կեցունել աղան, մինչ զիս անոր
սրունքը չեն ըստ բաւականին հաստա-
ւորեն մարմնայն ծանրութիւնը կրելու :
Այսպիսի անխնայութեան արդիւնքը ոչ
այլ ինչ է եթէ ոչ ծռել տղան ողան կամ
սրունքը ոտիկները : Մեծ անստեղծութիւն է
նաեւ գործարան մը գործարանակ ուղեղ ,
չափէն աւելի վարժել ի վնաս ուրիշ գոր-
ծարաններու , ըստիկ մարմնայ տառապե-
թիւնը կ'ախտաւ կայ մարմնայ իրրեւ տա-
րող միանգամայն զարգանալէն , եթէ մի
մասն աւելի գործէ քան զայլ , մարմնը
կը ոյժը կու տայ այն մասին միայն , եւ
միւսները կը մնան անգործ : Այսպէս
մէկ գործարանին զարգանալ եւ միւսներ-
ուն մնալը կ'եղծանէ հաւասարակշիւ-
թիւնը , որով կը հետեւի վատաւարութե-
թիւն :

ՄԱՀԱՅՈՒՅԹ

«Բեռն համար շատ էր ցածր, ու ինչպէս էր
Թաթարները, որոնք ինչպէս ասէին էին. «հա-
մար էինք զարգանալ էր, ինչպէս ասէին
էր» (Ա. Թաթ. Ա. 26):

Ամսոյն Յին երեքշաբթի օրը տխրագին
օր մ'էր քաղաքիս բնակիչներէն շատե-
րուն , մանաւանդ Աւետարանական Ժո-
ղովրդեան , զի այն օրունքն առաւօտուն
ըստ Թուրքաց Ժամը 10ին ամենուն սի-
րելի եւ յարգելի անձ մը , Պետրոս էֆէն-
տի Մարտիրոսեան , մեր անշիւ ազգայեան ,
իբր միամտայ տկարութենէ ետքը փոխ-
ուեցաւ այս մահկանացու կեանքէն ի յա-
ւիտենականութիւն :

Նոյն օրը կ'արժեւ թէ բնութիւնն ալ
ի խոր սուգ մտած կ'արտասուէր , սակայն
անձրեւոտ օդը չլրցաւ արդեւ ըլլալ հան-
գուցելոյն բարեկամներէն շատերուն ի-
րենց սիրոյ եւ յարգանաց հրաժեշտը մա-
տուցանելու : Բաւարքս բնակող զրեթէ
ամէն ազգէ եւ կրօնքէ բազում պատուա-
ւոր անձինք ներկայ գտնուեցան յաղար-
կաւորութեան տխուր հանդիսին ողբալու
այն մեծ կորստեանը վրայ , որ մարդկորէն
խօսելով անխնայութիւնն է : Ժամը 8ի տ-
ուն հանգուցելոյն մարմինը տունէն Ժո-
ղովրդեան տարուեցաւ ընկերակցութեամբ
մեծ բազմութեան մը որոյ նմանը զրեթէ
տեսնուած չէր հոս , եւ որքանոյն ման-
կունք պարագային յարմար սրտառուչ երգ
մ'երգելով կ'երթային գազադին առջնէն
Ժողովրդեան մէջ Պատ. Ղազարոս Կարա-
պետեան իրեն իւր եւ հանգիստականաց մեծ
մասին սրտէն բլբլեալ ողբ մը կ'արդարով
յիշեց հանգուցելոյն ընտիր յատկութիւննե-
րէն մի քանին , մանաւանդ նորա գործքի
մէջ ցուցուցած ուղղութիւնը , բնասիրու-
թեան անուարարութիւնը եւ յարատեւ խորե-
կամութիւնը , որովք հանգուցեալն զմայե-
ցեցած էր զանոնք մանաւանդ որ գործի
եւ այլ առնչութեամբ զինքը ամենէն աւելի
ճանչնալու պատեհութիւնը ունեցած էին.
եւ յարեց թէ նորա վրայ տեսնուած այս
չքնաղ ձրից եւ առաքելի վարուց համար
չէ , որ հաւատարմեք թէ նա յոյս խնայա-
կան երանութեան հասաւ , այլ թէ նա
Քրիստոսի արդարութեանը ապրելիւնով
ապրեցաւ : Պատ. Ղազարոս յարգութեց
հանգիստականները ջանալ Աստուծոյ շնորհ-
քովն այնպիսի օգտակար կեանք մը ան-
ցունել , որպէս զի այն չլինէր սրուն մէջ
իրենք կ'ապրին միշտ զգայ թէ իրենց բա-
ցակայութիւնը մեծ կորուստ մը պիտի
համարուի , ինչպէս այսօր ամէնքս կը
զգանք մեր սիրելի բարեկամին անգործ
բաժնեման վրայ : Նաեւ Պատ. Մր. Պոլ-
ստին իւր նախորդին գովեստները հա-
տատուէ ետքը խօսեցաւ արդարին մահ-
ուան երանութեանը վրայ , եւ կենաց
անստեղծութիւնը ցուցնելով յարգութեց

հանգիստականներն որ Տէրմով ննջելու
պարտաւոր գտնուին : Յետոյ Պատ. Սրիս-
դիսիս Մովսէսեան պատշաճաբար յիշեց
Մարտիրոսեան էֆէնտիկ այն անբասիր
կենցաղը որով ինքը քաղաքին ընդհան-
րութեանը սիրոյն եւ յարգանքը արժա-
նացած էր , եւ այս տխուր պարագայէն
տուրիթ առնելով աշխարհիս բոլոր փառաց
եւ վայելչութեանց ունայնութիւնը շատ
ազգու կերպով ցուցուց , հոգեւոր եւ
յարկոնեական փառաց ու երջանկութեան
փառաբանքներ ըլլալու հրաւիրեց ունիւն-
դիրներն , յայտնելով թէ Աստուծոյ միա-
ծին Որդւոյն , Յիսուսի Քրիստոսի , հաւա-
տալը միայն մարդս այս վախճանին կրնայ
հասցնել :

Պատ. հովսէօն աղօթքովն եւ որբանո-
ցի սանուց մի ուրիշ երգովն ու վերջին
օրհնութեամբն պաշտօնն աւարտեցաւ :

Երեկոյեան Ժամը 10 1/2ին իւր գերեզ-
մանը շրջապատող բազում բարեկամք եւ
սիրելիք վերջին անգամ հանգուցելոյն
դէմքը տեսնելու փառաբանով դադարին
կախարչին բացուելը խնդրեցին , եւ անոր
դէմքը տեսնելով բազումք յարտատուս
փղծկեցան : Փառաւոր յարութեան մը
յուսով հոլը հոգին տուեցաւ :

Հոս արժան է յիշել որ բազմաց վիա-
րութիւնը սա է Պետրոս էֆէնտի Մար-
տիրոսեան անձին համար թէ նա երկրորդ
մը չունի մեր շրջանին մէջ : Հանգուցելոյն
կենաց վրայ սա յետագայ տեղեկութիւն-
ները տալ օգտակար կը համարուի : Նա
իբր աղքատիկ ծնողաց զաւակ 1855 օգոս-
տոս 5/17ին ծնած էր , իւր մետաքսամե-
կայ հասակին հօրմէ որք մնացած էր իւր
կրտսեր եղբորը , բազմաց ծանօթ Ստեփան
աղային , հետ : Նիւթական անձուկ վիճա-
կին եւ այն ատեն գտնուած դպրոցաց
ատրիճանին բերմամբն կարգաւ եւ զրեւը
չափ միայն մտաւոր կրթութիւն ընդունած
էր : Պատանեկութեանը ատեն խաղաղու-
թեանէ , արեւելոյնութենէ եւ ամբարշտ
ընկերներէ պահպանուած ըլլալուն փառ-
քը յետ Աստուծոյ իւր գործադրութ մօրն
արթնուն եւ իմաստուն կառավարութեանը
տալով իւր կենաց վերջին տարիներուն մէջ
չատ անգամ մեծ երախտօք զայն կը յի-
շէր : Խաղի լինելու արհեստն ընտրելով
բաւական ատեն աշակերտութիւն եւ գոր-
ծաւորութիւն ընելէ ետքը յաջողեցաւ ինք
գործաւորներ բանեցնել , որոնց թիւը իբր
երկու հարիւրի կը հասնէր , եւ ինքն ու
եղբայրը ձեռք ձեռքի տալով նոյն գործին
բաւական ընդարձակ վաճառականութեա-
նը կը պարագլին : Այս եղբայր գործը
Տէրմով պատկուած էր այն օրհնութեամբ ,
որ սիրոյ եւ միաբանութեան պտուղ է :
Հոս հարկէ ստալ յիշել թէ ոչ միայն ինքը
նիւթական յաջողութեամբ պատկուեցաւ ,
այլ եւ ջանաց շատերուն յաջողութեանը
պատճառ ըլլալ : Կարծես թէ իւր վրան
գիւթական գործութիւն մը կար , որ ամէն
ոք իրեն պատիւ կը համարէր անոր հետ
գործ : Ընել :

Նախ , իւր եղբայրն Ստեփան աղա եւ
տալ ինքն ու մայրը Աստուծոյ խօնքով
լուսաւորուելով Աւետարանական Ժողո-
վրդեան յարեցան : 1866ին սկիզբը ամառ-
նացաւ , եւ այժմ իւր համեստութիւն տիկինն
այրի , ու չորս զաւակունքը որք թողուց :
Կը մտնէր Աստուծոյ որ զանոնք իւր
հոգովը միմեմբ : 1867ին եկեղեցւոյ
անգամ ընդունուեցաւ : 1871էն մինչեւ
1877 եւ 1880էն ի վեր մեծ անձնուրա-
ցութեամբ եւ յաջողակութեամբ ժողո-
վրդեան ազգայնութիւնը ըրած է :
Նորա ներկայութիւնը գործի Ժողովներու
մէջ մեծ ազդեցութիւն ունէր , իր սկզբ-
բունքն էր քիչ խօսիլ , բայց շատ գործել :
Նաեւ 1875էն ի վեր Աւետարանական Հա-
ւաքիչ ընկերութեան ճարտար եւ գոր-
ծունեայ մի անդամն եւ զուլսը եղած էր :
Խոլոր այս գործերուն մէջ իւր ցուցուցած

աւատածեանութիւնը , համբերութիւնը ,
յարատեւութիւնը եւ բարի ազդեցութիւ-
նը մեծ էր , եթէ իւր ջանքերն ըստ ար-
ժանեոյն քաջալերուէին , հասարակաց օգ-
տին համար աւելի մեծամեծ գործքեր
կատարելու Աստուծոյ պարգեւ ընդունած
էր : Հիւանդութեան ատեն զինքը այցե-
ւորները սիրով կ'ընդունէր , եւ զանոնք
հոգեւորապէս կը զօրացնէր : Մահուան
յօժար եւ պարագա էր : Մինչ մեր գլա-
ցումն այն էր թէ անոր կեանքը շատ օգ-
տակար եղած էր , թէ նա իւր ընթացքը
կատարած , եւ հաւատքը պահած էր , նա
իւր անձին վրայ բնաւ այն գաղափարը
չունէր , զինքը անպիտան ծառայ մը կը
համարէր : Աստուծոյ առջին կայնելուն հա-
մարձակութիւնը միայն Քրիստոսի արդա-
րութեան շնորհին ունէր : Կը հայցենք
ի Տեառնէ որ հոս եւ ամէն տեղեր այս
սիրելի եղբոր նման պատուական եւ գոր-
ծունեայ անձեր յարմարանէ իւր փառացն
եւ մարդկութեան օգտին համար :

Պրուսա, հոկ. 16, 1882

ՄՍՍՅ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ
ԴԱՍԻՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երբ նայինք իմաստուն եւ ողջամիտ
մարդոց որ Ժամանակ Ժամանակ երեւցած
են յաշխարհի , եւ քննենք անոնց խոր-
հորդները եւ կարծիքը , պիտի տեսնու-
ինք ըսել թէ մտաւոր կրթութիւն ա-
ռանց բարոյական դաստիարակութեան ոչ
միայն թերի է , այլ եւ շատ անգամ խոչ-
ընկերական յառաջդիմութեան եւ եղծիչ
մարդկային եւ աստուածային բարոյական
օրինաց : Այս կը վկայեն հին անուանի
փիլիսոփայիչ շատերը , մանաւանդ Սոկրատ
եւ Պլատոն , որ ուսուցին իրենց հայրե-
նակիցներուն թէ բարոյական դաստիար-
ակութիւնը միայն կրնայ ազգ մը յա-
ռաջադիմութեան ճամբուն մէջ դնել
եւ պահել կործանմանէ : Նաեւ արդի
գիտնոց եւ երեւելի մատենագրաց շա-
տերը նոյն ճամբարութիւնը տեսնու եւ ը-
սին թէ , Մտաւոր դաստիարակութիւնը
միայն առանց բարոյականի չէ ճամբար
եւ մնայուն , այլ խաղաղութիւն եւ Ժամա-
նակաւոր , քանզի առանց բարոյական
դաստիարակութեան կրթեալ միտքը գիւ-
րաւ եւ գրեթէ միշտ կ'իյնայ մոլութեանց
մէջ եւ թշուառ կ'ընէ զմարդ , այնպէս
որ մարդ այնուհետեւ փոխանակ օգուտ
քաղելու իւր գիտութենէն , կը զեղծանի
մանաւանդ այնու ի վնաս իւր եւ այլոց :
Այսպիսի անձինք մէկ կողմանէ որչափ
օգտակար ճանչցուին եւ յարգուին իրենց
գիտութեան համար , միւս կողմանէ իւր-
րեւ միտաւոր կ'անարդուին եւ կը մեր-
ժուին իրենց անբարոյականութեան հա-
մար , որ ինչ մեծամեծ օգուտներ պիտի
ընէին եւ սրայիս պատուով պիտի մե-
ծարուէին , եթէ ուսման եւ գիտութեան
հետ ունենային նաեւ ճամբար բարոյա-
կանութիւն : Հոս յիշենք միայն անուանի
Անգլիացի փիլիսոփային Լոքի սա խօս-
քը . «Մտաւոր դաստիարակութեան մէջ
մարդս կը յառաջանայ արագ , բայց եթէ
մտաւոր դաստիարակութեան հետ չտրուի
անոր նոյն չափով նաեւ բարոյական դաս-
տիարակութիւն , կը փութայ ի մոլու-
թիւն որոյ վախճանն յայտնի է : »

Այս ճամբարութիւնը ճանչցած են զար-
դիս ոչ միայն երեւելի անձինք , այլեւ
յառաջադիմ ազգեր որ մեծ յարգ ընծա-
յելով Քրիստոնէական կրօնքին որ միայն
ունի ճամբար բարոյականութեան սկզբ-
բունք , կը տեսնեն այն կրօնքին ազգե-
ցութիւնն իրենց մանկանց վրայ , վասն
զի եթէ այն կրօնքին սկզբունքը մուտ
գտնէ մարդուն սրտին մէջ ի տղայութե-
նէ , թոյլ չտալ անհաւատութեան սեր-
մանց բուսնիլ եւ արմատանալ հոն , ան-
հաւատութեան որ պատճառ եւ տաժիւ

է ամէն անբարոյականութեան եւ խոչ
ճամբար յառաջադիմութեան անհատից
եւ ազգաց միանգամայն : Ցաւալի է սա-
կայն տեսնել որ ազգերէն ոմանց , ինչ-
պէս Գաղղական ազգին մէջ , ազգեցու-
թեան տէր անձինք կը ջանան մուծանել
Ժողովրդեան մէջ սա գաղափարը թէ
Քրիստոնէական կրօնքը , որ մայր է բա-
րոյական դաստիարակութեան խոչ եւ
խախտն է մարդկային ազգին յառաջա-
ման , զի փոխանակ արձակ թողոյ մարդ-
կային միտքը գիտութեան ուսուարիչին
մէջ , կը կաշկանդէ զայն այլեւայլ կրօնա-
կան գաղափարներով : Այսպիսի անձինք
ոչ միայն կը ջանան տարածել այս գա-
ղափարը , այլեւ , եթէ հնար է , արտաք-
սել Քրիստոնէական կրօնքն իրենց ազ-
գէն , կարծելով թէ այն ատեն պիտի յա-
ռաջանայ եւ զօրանայ ազգը , բայց ինչ-
պէս ըսած է գիտուն եւ ողջամիտ անձ
մը , Քրիստոնէութեան արտաքսումը Գա-
ղղական ազգին անկումը յառաջ պիտի
բերէ , ինչպէս որ արդէն ըստ մատին բե-
րած է այն կրօնքին արհամարհութիւնն
այն ազգին գէթ մէկ մասին կողմանէ :
Ազգ մը որ անհաւատութեան խորխորա-
տին մէջ խնայով կը գիւմէ ի կորուստ ,
չկրնար ազատիլ ի սպառ անհետանալու
դժբախտութենէն բայց եթէ դառնալով
նորէն այն սուրբ կրօնքին :

Բազմիցս խնդրի եղած է ի մէջ գիտնոց
թէ նաեւ այն ազգերը որ քաջ ճանչցած
են բարոյական դաստիարակութեան ան-
հուն կարեւորութիւնն , այնչափ փոյթ
չեն տանիր այս դաստիարակութեան որ-
չափ կը տանին բնականին կամ մտաւո-
րին : Ըստ ոմանց երեւելի գիտնոց , որ-
պիսի են Մաքսմուր , Րիտ , Կուտ , Պոք-
շտմիլ որ զգուշութեամբ քննած են այս
խնդիրը , այս անհոգութեան պատճառն
այս է որ , բարոյական դաստիարակու-
թեան արդիւնքն այնպէս դիւրաւ եւ ա-
րագ չտեսնուի աշակերտաց վրայ , որ-
չափ բնականին կամ մտաւորականին ,
եւ այս պարագան շատ անգամ թոյլ
կ'ընէ զմարդիկ ոյժ տալ բարոյական դա-
ստիարակութեան : Պէտք է գիտնալ սա-
կայն որ բարոյական դաստիարակութեան
եւ անոր սկզբանց ազդեցութիւնն անմի-
ջապէս չտեսնուի տղայոց վրայ , բայց
յետոյ պիտի տեսնուի անտարակոյս ա-
նոնց բարուց , վարուց եւ գործերուն մէջ :

Այսչափ ընդհանուր խօսիլ բաւական
համարելով քանք առանձին մեր ազգին
Մեր ազգին քաղաքական հանգամանքն
այնպէս է որ , մեր ազգին ցոյութիւնն
անգամ վտանգի մէջ է , այնպէս որ ոչ
միայն օտարը , այլ եւ բուն ազգայիննե-
րէն անգամ շատեր , մանաւանդ անոնցմէ
որ վրդը ի շատէ մտաւոր դաստիարա-
կութիւն ունին , կամ աշխարհային պատիւ
եւ յաջողութիւն կը վայելեն , կ'ուրանան
կամ գէթ կը ծածկեն իրենց ազգայնու-
թիւնը : Ազգայնութեան միտաւորայ այս
ուղեղն , որոյ հիմը փառասիրութիւն եւ
ամբարտաւանութիւն է , առաջը կրնայ
առնուլ միայն Քրիստոնէական սէրը եւ
խոնարհութիւնը զոր Քրիստոնէական բա-
րոյական դաստիարակութիւնը պիտի տայ
անշուշտ : Խոնարհ Քրիստոնէական օրջափ
գիտուն ըլլայ , որչափ բարձր գիրք ու-
նենայ ընկերութեան մէջ , ոչ միայն չու-
րանար իւր ծագումը եւ չիւղծաւորի ,
քանզի մեղք կը համարի , այլ մանաւանդ
պարտական կը զգայ զինք օգնել իւր
ազգին որոյ անկեալ եւ տկար վիճակն
ցուցող մանաւանդ քան արհամարհանաց
պատճառ է նա :

Ջանանք ուրեմն մտաւոր դաստիարա-
կութեան հետ , նա մանաւանդ առաւել
քան զայն , փոյթ տանիլ ճամբար Քրիս-
տոնէական բարոյական դաստիարակու-
թեան մեր դպրոցաց մէջ , անտեսնեալ տա-
րակոյս չկայ թէ մեր դպրոցներէն ելող
պատանիք պիտի ըլլան ոչ միայն ուսում-
նասէր , այլ եւ աստուածասէր ուստի եւ
հայրենասէր , վասն զի ինչպէս ամէն
սուրբ սիրոյ , նոյնպէս հայրենասիրու-
թեան հիմն Աստուծոյ սէրն է :

ՅԱԿՈԲ Ս. ՏԵՐ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ
Խարբերք , Հայաստանեայց
ուսումնարան , սեպտ. 30 , 1882

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՈՒՐԵՐ

Հոկ. 19 ըստ Յուլ. և հոկ. 31 ըստ Լւստ. 1882

ԱՂԵՔՍՍՆԴՐԻԱ

Աւետարեցիւն խմբագիրն , որ օգտաւոր
խաւթեան համար քանի մը շաբաթ եղիպ-
տոս գացած է , Ալեքսանդրիայէն գրե-
լով ուշադրութեան արժանի հետեւեալ
քանի մը դիտողութիւնները կ'ընէ :

[illegible]

2. Աղէսաստորեայ բերդերը Կ'նշածայն հասարակ-
եալ աւերիք և քառերման օրէնարան : Պատերն
ամէն կողմէ ծակուած են եւ չլրած, մի-
նաթիւներ յերկիր տառալած, Արամբրոնկի
խոշոր թխչանօթները վեր լ'վայր չըլածե-
ն, սենեակներ եւ շտեմարաններ, որոց
շտեմերը դեռ լին են ռազմամթերք, քաշ-
քայլուած եւ բացուած են, ամէն կողմ
կան առմեր, եւ աստ անք բարձրացած
հողաբլուրներ կը ցուցնեն թէ ուր թաղ-
ուած են մեռեալ Եգիպտացիք, որոց մար-
մինները կրող են աւազով միայն ծածկը-
ւած են :

3. Տեղաբնակ հայաբնակ ապացույց Տ'Է Արապէի յիմարա՞նէան : Բերդերը մեծ մեծ շէնքեր են , բայց փոքր քարերէ միայն կը բաղկանան : Պատերը չորս կամ հինգ ոտք թանձրաթիւն տեսին , սակայն հոս հոն եւ տեսնուին տելեր յորս Անգղիական նաւատորմըն թնդանթներէն արձակուած ռումբերն երկու պատը , եւ մինչեւ ինկ երեք պատերն իրարու ետեւէ ծակելով անցած են , եւ շատ ռումբեր պայթած չեն , քանզի բաւական կարծի տիւթ ին հանդիպած չեն : Պայթած եւ չպայթած ռումբեր կը տեսնուին ամէն կողմ : Իւրաքանչիւր ռումբ 2 ½ ոտք երկայն եւ մէկ ոտք թանձր է , մէկ ծայրը սուր է , եւ միւսը տափակ : Ռումբին միջը կ'առնուիր 6 քաղվառով : Բերդերուս վրայ զըտնուած թնդանթներէն են տանք Արմադրոնիկ տեսակէն Անգղիական թնդանթներ , Իւրաքանչիւրն 15 տակառաշափ ծառաթեւոր , բայց ուրիշ շատ թնդանթներ են հին տեսակէն : եւ կ'արձակեն հասարակ կոր զնդանիւր : Երբ մարդ կը նայի այս բերդերուն եւ հոն գտնուած թնդանթներուն , նսեւ երբ կը յիշէ թէ թնդանթաճիգ զօրքն աւ Եգլիպտացիք էին , առաջն վարանելու կը հետեւցնէ թէ Արապսի յիմարէ էր որ Անգղիական նաւատորմին գլխադրել մտաբերեց :

4. Այն աստիճանը, որը հասնում է արվեստի այն
ևս հիմունքներին, որոնք հանդիսանում են Հիմնական
ընդհանուր և բնութագրող տեղերը ըն-
դհանրապես են հաստատված պարտադիր : Դիր-
քը չափ համեմատելի և տեսականորեն արժանի
է, և կարելի է դիտարկել որպես գեղեցիկ
պարտադիր ընդհանուր և բնութագրող այն տեղերն ու
նախադրանքները, որոնք հանդիսանում են այս Ման-
րալիցի միջոցով

Յ. Աղեքսանդրյանը առաջին անգամ հայտնի է դարձել ինչպես հրապարակի մը կ'ընծայել դեբյուտին: Ընդարձակ հրապարակի մը չորս կողմն եւ անոր կից փողոցներու մէջ իբր 400 մեծ շէնքեր աւերակ եղած են: Ա. յն շէնքերէն շատաւէն չորս կամ հինգ յարկ բարձր, եւ իր մէջն տեսակ թանկագին կահ ու կազմածներով եւ վաճառքներով: Աղեքսանդրիայ բարակօժիենէն ետքն Եգիպտոսիան զորաց փախչելէ առաջ յիշեալ շէնքերը կողոպտել ջանքը անակիկալ բան չէր, այլ այլեւս սակ չարութիւն: Ա. յառաժեշտներէ իշկմէն Ալիի մեծ հրապարակին վրայ եւ քովերը մեծ շէնքեր դեռ կանգուն են, եւ քանդեալ թաղն բոլոր քաղաքին փոքր մէկ մասն է միայն, եւ քաղաքին մէջ ստեղծ են եւ վաճառատուներն ընդհանրապէս աղէկ չինուած են: Աղեքսանդրիա իբր լայն, մաքուր եւ լաւ սալաշատտուած փողոցներով, որոց բոլորը կազով կը լուսաւորուին գիշերը, իբր փառաւոր հրապարակաւ, որոյ կեդրոնը կը կենայ Մէհմէտէ Ալիի սղնձեայ արձանն որ հնձեալ է, եւ Յճ սոք բարձր ցատունանդանի մը վրայ կը կենայ, իբր կառքերովը, շուկաներովը, բնակարաններովն եւ բնակեցող ազատութեամբ կը նմանի յաւէն Ներսիսական քան թրքական քաղաքի մը: Անդդիսական զօրքը կեդրոնական

տեղեր կը կենան , Խլիտիններէ եւ Իսա-
ւայիներէ բաղկացեալ ոստիկանութիւն մը
կը պահպանէ փողջոյններն , եւ Արապք եւ
Հլու Հպատակ որպէս էին յառաջագոյն :
Օտտրականք դեռ ապահով չէն զգար զի-
րենք , եւ արխի չզգան մինչեւ որ Սրապի
պատժուի եւ վստահելի ոստիկանութիւն
մը չկազմուի Օտտրականաց մէջ կան շատ
չարագործ մարդիկ , եւ կարելի չէ զա-
նոնք զսպել տեղացի ոստիկանաց միջո-
ցաւ : Անոնք որ Եգիպտոսէն փախած է-
ին , մանաւանդ Յոյները , Հինա մեծ բազ-
մութիւններ կը դառնան , որը 2-5 հազար
Հոգի կուգան :

ԲԱՐԵԿԱՍՐԳՈՒԹԻՒՆԻ

Վեհ Սուլդանին հրամանաւ երեք մեծ յանձնաժողովներ կազմուած են հարկաւոր բարեկարգութիւններ գործադրելու համար :

Այս յանձնաժողովներէն մին, որոյ անդամ են Աբելֆ փաշա, Մխնիր փաշա, Էտիպ Էֆէնտի, Վլթէնտորֆ պէյ, Հաֆըզ Սաիտ Էֆէնտի եւ Պէրդրամ Էֆէնտի, այս տարւոյ ելեւմտացոյցը պիտի քննէ եւ հարկաւոր խնայողութիւններ եւ ուրիշ ելեւմտական բարւոքումներ պիտի ցուցնէ :

Երկրորդ յայճնաթուղովը պիտի քննէ թէ՛ դատական գործոց վերաբերեալ ինչ բարեօքսման հարկաւոր են, եւ պիտի տուածարէ միջոցներ յլեալ բարեօքսմաներն ի գործ դնելու : Այս յայճնաթուղովը անդամ են Շէյխ իւլ Իսլամ Էֆէնտին, ծէ՛վաթի թիպաշա եւ ուրիշ չորս օրէնագէտ անձեր :

Երրորդ յանձնաժողովը, որոյ անդամ են հասարակաց շինութեանց պաշտօնեայ Հատան Գէզնի Դաշա, Բարիք Հիւնտի, Ե. Կ. Հասարակաց շինութեանց պաշտօնէին Դեւրանոցի խորհրդակցայը, որ մասերս Պէրլլինէն եկած է, և Երեւելի երկրա-
չափ Բ. Կալան, հասարակաց շինութեանց վերաբերեալ բարեկարգութիւններ և ուրիշ կարեւոր ձեռնարկութիւններ արիւ-
բան է, երբ ժողով ատաղաքիէ միջոյնե-
րս բարեկարգութիւններն ի գտրծ ղեկու-

ԱՐԱՊԻՒ ԴԱՏԸ

Ինչպէս անցեալ չարաթ ծանուցինք,
Ետեան, ըստ բարձանաց Անգղիական կա-
ռավարութեան հաւանած էր որ Անգ-
ղացի փաստաբաններ պաշտպանեն զԱ-
րապի դատաւորանի տունն ։ Անգղիական
կառավարութիւնը կը յիշէ թէ Արապի
անձնատուր եղաւ իրրեւ պատարաւա-
կան գերի, եւ Անգղիա պատմութեամբ
է որ անոր դատն արդարութեամբ տեւ-
նուի ։ Կը թուի թէ Անգղացիք չեն ու-
զեր թոյլ տալ որ Արապի մահուան դա-
տապարտութիւն, մինչեւ որ չապացուցուի
թէ նա մասնակից էր Ալեքսանդրիոյ կա-
տորածին եւ ուրիշ կտորածոց եւ աւար-
տութեանց ։ Արապի պիտի չօրոշուի
ապստամբութեան համար միայն եթէ Ա-
րապիի ապստամբութիւնը համարուէր բա-
ւական պատճառ անոր ի մահ դատապար-
տուելուն, անոր դատաւորանի եղանակին
նկատմամբ վէճեր պիտի չըլլային ։ Արապի
կատարութիւնը հաստատուելու համար
ապացուցի պէտք չկայ, բայց կտորա-
ծոց մէջ անոր մասնակցութիւնը համարչի
փաստերով զեւ հաստատուած չէ ։ Այս
պատճառաւ էր որ Անգղացիք կը պնդէին
թէ ամէն միջոց տրուելու էր Արապիին
զինքը պաշտպանելու իւր անձնակալն թը-
նամեաց դէմ կամ անոնց դէմ որ կը յու-
սան չնորձ գանել զրպարտելով այն մար-
դը զոր կը պաշտպանէին քիչ տոնն ա-
ռաջ ։ Արդ, զԱրապի պաշտպանելու հա-
մար Անգղիացի փաստաբաններու թոյլ
տրուելը կը ցուցնէ թէ Արապի մահուամբ
պիտի չպարտութիւն, մինչեւ որ չհաստատ-
ուի թէ արգարեւ մահապարտ չէ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուրբանը կայսերական պալատան
ներքիննապետ Հաֆիզը Պէհրամ աղային
առաջին կարգի Սառաթօթի օսկանիկով
պատանանշան, եւ հասարակաց շինու-
թեանց պալատիկայէ Հասան Ֆէհմի փաշա-
յին եւ գաղթօսկանաց յանձնաժողովոյ
նախագահ Բիշապ պէյին առաջին կարգի
Մէճիպօյէ պատանանշան շնորհած է։

— Ներքին գործոց պալատիկայէ կու-
սակալաց հրամանն ըրած է տասնորդի
տուրք աւանդ այն գաղթականներէն որ
երեւը տարին ի վեր հաստատուած են
թուրքոյն մէջ։

— Ոտարկանութիւնը Պէշկապէտէի մէջ
ճերբակաւ ըրած է չորս անձ սրոյ վրայ
լեղծ գրամներ գտնուած են :

— Յունաց Պատրիարքը Դուբոյան պայ-
ամախ տօնին առթիւ կայսերական պալա-
տը գնաց Դազի Օսման իաշայի շնորհա-
ւորութեան համար : Վեհ, Սուլթանը
սեղով թէ Յունաց Պատրիարքը կայսե-
րական պալատը կը գտնուէր, իսկապ-
աւորեց անոր հետ տեսնուելու , ուստի
եւ Պատրիարքը Վեհ, Սուլթանին ներկա-
ւորութիւն թաւադար տաւ տեսնուեցաւ
Երրորդ Վեհատառութեան հետ : Վեհ,
Սուլթանին այս առթիւ ականատեսալ ծխա-
նուռի մը ընծայեց Յունաց Պատրիարքին :

— Թուրքը լրագիրք գրեթէ ամէն օր
ամբաստանու թիւններ կը հրատարակեն
Պրուստայի նախօրէ կուսակալ Աճմէտ Վէ-
թիգ փաշայի դէմ :

— Մ. Լ. Զարեֆի Յունաց կղերական
Ղարոյն 500 լիրա տուած է : Այս
առատածեւոն անձը քիչ առեւն առաջ յիշ-
եալ Ղարոյն բաւական գումար մը տուած
էր :

— Անցեալ շաբաթները Սեւ ծովու մէջ
սաստիկ սիւթօրիկ ըլլալով բաւական նա-
ւարկութիւններ եղած են :

— Սյուրբի կողմերն Ալանիացի աւա-
ղակաց խումբս մը Օրգոտուքս քահանայ
մը բռնելով լեսը տարած է, եւ մեծա-
գուտն փրկանք պահանջած է քահանայն
արձակելու համար : Ուստիկաններ աւա-
ղակները բռնելու աշխատած են, բայց
յաջողած չեն :

— 2 միւռնից մէջ հոկ. 11/25 ին գլխերուն
դեկտիւ բոսիւկեաց գործարանի մը մէջ
սոյիով լի անոթի մը պայթմանու հրդեհ
պատահեցաւ, եւ այս հրդեհին մէջ վեց
մարդիկ ծանրաւէս վիրաւորեցան, եւ
վիրաւորելոց երեքը քիչ ստան հոգը
ստան:

U. S. L. b. h. U. S. L. P.

Բերիոյ մօտ Աֆրիկէ գետոյն վրայ նոր
 ինուած կամուրջին բացման հանգիստ
 քեզ կերպով կատարուեցաւ հոկ. 11/23ին
 —Փիլիպպէի մէջ ծաղկի հիւանդութիւն եւ-
 րեւան ելած է: — Արեւելեան Բուժէկի-
 րաւարկիոց տարւոյ եւելմանուցոյն մէջ եւ-
 կամուր 70,000,000 դահ., իսկ ծախքը 81,
 000,000 դահ. հաշուուած է: Կ'առաջար-
 կուի, բացը գտցել պարարտ տուրքն աւել-
 ցնելով եւ 5,000,000 դահեկանի փոխառու-
 թիւն մը կնքելով: —Եգիպտոսի մէջ Անգ-
 լիացեցող ձեռքի ինկած բոլոր զէնքերը Դա-
 հիլէ պիտի տարուին, եւ լուսադպնէները
 պիտի ընտրուին գործածութեան համար:
 իսկ մնացեալները պիտի վաճառուին: —
 Դոննոգի դուքսը հոկ. 9ին Օսիսեզ գնաց-
 եւ հոն մեծ ուրախութեան ցնցեցելով ըն-
 դունեցեցաւ ժողովուրդէն: — Կ'ըսուի
 թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը գրառեալ
 կ'ուզէ Մասովա քաղաքը, որ Կարմիր
 ծովուն վրայ կարեւոր նաւահանգիստ է:
 Մասովա Եգիպտոսի կը վերաբերի, սա-
 կայն Ապիսինիոյ թագաւորը կը պնդէ
 թէ իւր երկիրն մասն է այն տեղը: —
 Եգիպտոսի կառավարութիւնը հաշիւ կ'ըսէ
 թէ Արապի որչափ զբամ գործածած է հա-
 սարակաց ստակէն, եւ կը խորհի յիշեալ
 դումարը գտցել ապամահաւանաց ստոյ-

աւածքը գրաւելով : — Ստիւն սրւած է միտաբանի տաւ այն թղթակցաց որ ներկայ էին Թէլէ էլ Քէպիրի պատահարով : — Արապիի երկու տուտուն թղթակցութիւնք ձեռք անցնելով եգիպտոսի Անգլիական հիւպատոսին յանձնուած են : — Շատ մարդիկ Գահիրէ կ'երթան ներկայ գտնուելու համար Արապիի դատաստանին : — Հեկեհական կառավարութիւնը պատուանշան տուած է Գանդակի բնակչութեան Ահմադէ անուն անձի մը, որ յիշեալ քաղաքին մէջ պատահած խուճկութեանց ատեն իւր կեանքը վտանգէր վնէլ դնելով քանի մը Յունաց կեանքն ապրատած է : — Յունաստանի կառավարութիւնն իւր ծախքով դպրոցներ բացած է Մաշմուտական տղաց եւ աղջկանց համար, այն տեղերու մէջ որ գերջերս Յունաստանի թաղուեցան : — Հակ. 11/25 ին երբ Մայր եկեղեցին կը մտնէր Հէլէն Մարքովիչ անուն կին մը տարծանակ պարպեց թաղաւորին վրայ, բայց գնդակը չհասնէր գլխու թագաւորինն Այս կինը, որ քանի մը տարի առաջ ոպանուած հազարապետի տղային էր, ձերբակալուած է : — Եգիպտոսի նախարդ Ստիւն, իւմալի վաճառ, 5,000 Քրանք տուած է Իտալիոյ

ողողեցեալ Համար : — Անգղիոյ ազգային
ժողովը բացուեցաւ Հոկ. 11/25 ին : —
Անգղիոյ ազգային ժողովը շնորհակալու-
թեան քուէ տուած է Եգիպտոսի Անգ-
ղիական բանակին Համար :

Ս.ՐՏԱՔԻՆ, ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսիոյ կառավարութիւնը յաջողած է կարգադրութիւններ ընել նոր փոխառութիւն մը կնքելու համար ։ Անգղիական թերթերէն ոմանք կը խորհին թէ Ռուսիա միտք ունի այս փոխառութիւնով ձեռք բերած ստակը գործածել այնպիսի եղանակաւ որ կրնայ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգի ենթարկել ։ Ոմանք կը կարծեն որ թէեւ Ռուսիա հանդարտ մընայ մինչ Անգղիա զինուորական գործողութիւններով զբաղեալ էր յեգիպոտոս, սակայն Ռուսիոյ շահագրութիւնը կամ մտայն չէր, այսինքն, ուրիշ տէրութեան մը, թերեւս Գերմանիոյ, արգելեցութեամբ էր ։ Ռուսիա Կովկասի հարաւային կողմը 70,000 հոգիէ բաղկացեալ բանակ մը ժողոված է, եւ հոն այսչափ քորաց ժողովներ լոնգրի մ'է որ շատ զիտողութեանն փելթ կ'ըլլայ լրագրաց մէջ, եւ բաւական անձկութիւն կը պատճառէ ուրիշ տեղեր ։ — Լընտըն թայմզ լրագրին զարնուած հեռագրի մը նայելով Գաղիա Դուռնուսի պէյին հետ շաշնադրութիւն մը կնքած է, եւ ըստ այդմ զանադրութեան Գաղիա Դուռնուսի ընդհանուր պօրանք եւ դատական վարչութիւնն իւր վրայ կ'աւանդու, եւ կառավարութեան կալուածները կը գնէ, եւ Դուռնուսի պէյին Գաղիոյ կողմէն տարեկան 700,000 ֆրանք թուակ կը յատկացուի ։ Նաեւ թայմզ կ'ըսէ թէ Անգղիա, Գերմանիա, Աւստրիա եւ Ռուսիա ընդունած են Դուռնուսի վերաբերեալ Գաղիական ծրագիրը ։

— Պատերազմի առջեւ առնելու եւ ազգաց մէջ ծագած վէճերն իրաւախոհութեամբ լուծել ջանալու նպատակաւ կազմուած միջազգային ընկերութեան ժողովը հոգ. 3/17ին Պրիւքտիլի մէջ դաւանող սկսաւ :

ՊԵՐՋԻՆ, ԼՈՒՐԵՐ

Ելլի Ուսկէտուլլա՛ն առաջին պաշ-
տօնէին հեռագիր մը զարնելով կը ծա-
նուցանէ թէ որչա՛մ է Մուսուլ քաշ-
ուիլ իւր ընտանեօք, եւ իւր որդին Կ. պո-
լիս պիտի դրկէ :

— Երուսաղեմայ Յուդայ վանքին միա-
բանութիւն քարաւազարը, արքիմանարիդ
Ֆոդիւսու Բէրօկը, Երուսաղեմայ պատ-
րիարք ընտրուած է :

— Եգիպտոսի պաշտօնեայք որոշած են սեւեռանքի զօրք ժողովել եւ Ստատանի ապստամբաց վրայ զրկել ընդ հրամանատարութեամբ Խամաի իշուպ փառայի :

— Արապիկի թիկնաւորն Ապուրտա Պո-
թալիկ պէյի վիպալթեան նայելով ¹³ Ապ-
ւեալէս պէյ պատճառ եղած է Դանդաշի
կատարածոց ըսելով թէ Արապիկ կը վա-
րճէր Քրիտոնէից բնաջինջ ըլլալուն :

— Դու՛նուսիր պէ՛յը, Մուհամմէտ էս
Ստորը՛ չոկ. 13/27 ին մեռաւ, եւ ա՛նոր
յաջորդ կարգուեցաւ փոքր եղբայրը, Սէյ-
տի Ալի :

— Հով. 17/29 Թաւադոհաւ Լոնտոնէն
զարնուած Հեաադիր մը կ'ընէ թէ Եզրիպ-
տոսի նկատմամբ տեղի ունեցած դիւա-
նաբլտական թղթալցալթեան մէջ կայ
գրութիւն մը, որ կը ծանուցանէ թէ
վիշնայի Անգղիական դեսպանը վառա-
նացուցած է Աւստրիայ կառավարութիւնը
որ Անգղիա օգոստ. 15 էն ի վեր Հաւանած
է թէ Եզրիպտոսի ապագայ կառավարու-
թեան Համար որեւիցէ կարգադրութիւն
ենթարկուի մեծ տէրութեանց երեսփո-
խաններէն կազմուած ղեկավարութիւն
մը քննութեան :

ԱՏՈՒԿ ԳԵՂԵՐՐ

Գնանդերութ	14. 2	Բում, երկ, բաժինք 57	
Գ.ԲԱՍԻՐ, Օսմ.	107.56	Լիբանոս 100 Կն	
Մէհմադիյէ		Դաւանի բոլ	90. 8
Թ. Ղաթարամ	1,030	Նարուէն	87.30
Մէկալիբ	204	Գրիմիք	51.20
Պէշլիբ	208	Անգլ. լիբա	140. 8
Ար. Ելլզ	124.35	Մանկ. Ե թղարամ	9. 9

Ամերիկայի միախոնարաց ընկերութեան, կողմէն
Խմբագիր ճ. Ք. Կրին

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ
Զագմագնրյաւ, Յակօրեան խան, Թիւ 12.